

فنلیند، هیواد د یخو او بنکلو جهیلونو ټاټوبی

لیکوال: جوهر جبران

کال: ۱۴۰۰ هـ. ش

Ketabton.com

JIBRAN
PRIVATE LIBRARY
جبران شخصي کتابتون

فنلینډ هېواد د یخو او ښکلو جهیلونو تاتوبی

لیکوال: جوهر جبران

کال: ۱۴۰۰ ل

د کتاب پيژندنه

د کتاب نوم: فنلینډ هېواد د یخو او ښکلو جهیلونو ټاټوبی

لیکوال: استاد جوهر جبران

خپرنډوی: جبران شخصي کتابتون

کمپوز: په خپله لیکوال

ډیزاین: په خپله لیکوال

چاپ کال: ۱۴۰۳

د چاپ شمېر: ۱۰۰

د چاپ لړ: ۱۳

د چاپ وار: لومړی

+93 707604044: واټسپ او اړیکه

د چاپ حقوق له لیکوال سره خوندي دي

ترلاسه کیدو ځای

لغمان: الفت فوتوکاپي مرکز - مهترلام ښار ، حاجي ايوب مارکيټ .

ننگرهار: مسلم کتابپلورنځي - جلال اباد ښار، اسحاق زی مارکيټ لاندې پور .

هلمند: لښکرگاه ښار، پوهنې عمومي ریاست د ښوونکو د روزنې او مسلکي پراختیا تیم .

لړلیک

مخ	عنوان
1	سریزه.....
2	پېژندنه.....
4	د فنلینډ د یخو او ښکلو جهیلونو هیواد.....
6	جغرافیه.....
9	تاریخ.....
13	اقتصاد.....
17	فرهنگ.....
28	پایله.....
29	ماخذونه.....

سريزه

فنلینډ یو ډېر ښکلی، ارام او منظم هېواد دی چې د اروپا په شمال کې موقعیت لري. دا هېواد د زرگونو جهیلونو، شنو ځنگلونو او واورو پوښلو غرونو له کبله د "زرگونو جهیلونو هېواد" په نوم هم یادېږي. فنلینډ د نړۍ له هغو هېوادونو څخه دی چې خلک یې ډېر سواد لري، ماشومان یې ډېر خوشاله وي، او د زده کړې سیستم یې د نړۍ په کچه یو بېلگه گڼل کېږي.

د فنلینډ خلک ډېر مهربانه، منظم او د خپل چاپیریال درناوی کوي. دوی د پاکوالي، وخت ساتنې او زده کړې ارزښت ښه پېژني. په فنلینډ کې ژمی اوږد او سپرېږي، خو د واورو نړۍ د ماشومانو لپاره ډېرې لوبې او خوندونه لري - د واورې مجسمې جوړول، سکی وهل، او د سانتا کلاز د کور کتنه د هغوی د ژمي ځانگړې خندا ده.

پېنځه میاشتې اوږده شپه او بیا اوږده روڼ ورځ د فنلینډ د طبیعت عجیبه ځانگړنه ده. کله کله لمر څو ورځې نه خپږي، او کله بیا څو ورځې نه پرېوځي! دا پدیده ماشومان د حیرانتیا او زده کړې ډگر ته بیایي، ځکه هغوی د طبیعت دا رازونه له ښوونکو سره خپري.

فنلینډ د سوله ییز ژوند، پرمختللي ټکنالوژۍ او پاکې فضا له امله د نړۍ د خوښ هېوادونو په لومړیو کې شمېرل کېږي. دلته ښوونځي داسې دي چې ماشومان پکې د لوبې له لارې زده کړه کوي، او هر ماشوم ته ځانگړې پاملرنه کېږي. همدا وجه ده چې فنلینډ د ماشومانو د زده کړې لپاره یو جنت بلل کېږي.

پېژندنه

فنلینډ (Finland) د شمالي اروپا یو ښکلی، آرام او پرمختللی هیواد دی چې د طبیعت، ټکنالوژۍ او انساني ارزښتونو ترمنځ یو بشپړ توازن رامنځته کړی دی. دا هیواد د زرگونو جهیلونو، شنو ځنگلونو او د واورینو ژمو له کبله د "زر جهیلونو هېواد" په نوم هم یادېږي. د فنلینډ خلک د خپلو مهرباني، صداقت او لوړې زده کړې له امله په نړۍ کې شهرت لري. د دې هېواد تعلیمي نظام د نړۍ له تر ټولو بریالیو سیستمونو څخه گڼل کېږي، ځکه زده کوونکي د خلافت او ازاد فکر له لارې روزي، نه یوازې د حفظ له لارې.

فنلینډ د طبیعي ښکلا تر څنګ د نوښت او پرمختګ سمبول هم دی. له موبایل ټکنالوژۍ (لکه نوکیا) نیولې تر مصنوعي ځیرکتیا پورې، دا هېواد د نړۍ په علمي او ټکنالوژیکو برخو کې د پام وړ ونډه لري. د فنلینډ ښارونه لکه هلسینکي د عصريټوب، پاکوالي او نظم بېلګې دي. د خلکو ژوند ساده، خو منظم دی، او د چاپیریال ساتنه یې د ملي ارزښت په توګه ګڼي. فنلینډ هر هغه څوک هڅوي چې د طبیعت له ښکلا الهام واخلي او د انسان او طبیعت ترمنځ یو روښانه، آرام او سوکاله ژوند جوړ کړي.

۱- انځور: د هلسینکي کاتدرال ودانۍ او د فنلینډ هېواد ملي بیرغ.

1. فنلنډ د شمالي اروپا په سکاندیناوي سیمه کې پروت یو سوکاله او پرمختللی هېواد دی .
2. رسمي نوم یې Finnish Republic دی او پلازمینه یې هیلینکي (Helsinki) ده .
3. رسمي ژبې یې فنلینډي او سویډني دي ، خو انګلیسي هم په ښوونځیو او سوداګرۍ کې پراخه کارېږي .
4. نفوس یې شاوخوا ۵,۵ میلیونه کسان دي .
5. سیمه یې شاوخوا 338,000 مربع کیلومتره ده ، چې له سویډن ، روسیې او ناورې سره ګډې پولې لري .
6. د فنلنډ طبیعت له پراخو ځنګلونو ، زرګونه جهیلونو او اوږدو سمندري ساحلونو څخه جوړ شوی دی .
7. په شمالي فنلنډ کې لاپونیا سیمه ده چې د « شمالي خراغونو » (Northern Lights) لپاره مشهوره ده .
8. اقلیم یې د ژمي په موسم کې سړه او واورې لرونکې ، او د دوبي په موسم کې معتدله ده .
9. فنلنډ د نړۍ په پرمختللو هېوادونو کې شمېرل کېږي ، د ژوند معیار ، تعلیم او ټولنیز خدمات یې لوړ دي .
10. د فنلنډ حکومت پارلماني جمهوریت دی ، او د ټولنیز عدالت ، مساوات او د انسان د حقوقو احترام پکې پراخ دی .

د فنلینډ د یخو او ښکلو جهیلونو هیواد

فنلینډ د نړۍ له هغو هېوادونو څخه دی چې د جهیلونو ډېرښت پکې حیرانوونکی دی، ځکه دلته شاوخوا ۱۸۷،۰۰۰ جهیلونه شته. دا جهیلونه د دې هېواد طبیعت ته ځانگړې ښکلا او سوکالي ورکړې ده. تر ټولو مشهور یې سایما (Saimaa) جهیل دی چې د فنلینډ تر ټولو لوی جهیل گنل کېږي او په زرگونو کوچني ټاپوگان لري.

۲- انځور: سایما (Saimaa).

پیه یاننې (Päijänne) دوهم لوی جهیل دی چې د پلازمېنې هلسینکي لپاره د څښاک اوبو مهمه سرچینه ده. ایناري (Inari) جهیل د شمالي فنلینډ په یخو سیمو کې پروت دی او د سپینې شپې ښکلا پکې ډېره زړه راښکونکې ده. کیتلهې (Kallavesi) او نایسی پرو (Näsijärvi) جهیلونه د اوړي په موسم کې د کب نیولو او کښتۍ چلولو لپاره ډېر خوښ ځایونه دي. د دغو جهیلونو اوبه ډېرې صافې او پاکې دي، او د ځنگلونو شنه لمنې یې د ښکلا تاج گرځېدلې ده.

ډېری فنلینډیان د جهیلونو پر غاړه د استوګنې کوچني کورونه جوړوي ترڅو له طبیعي سکون

۳- انځور: پیه یاننې (Päijänne)

څخه خوند واخلي. د فنلینډ د جهیلونو یخ په ژمي کې دومره کلک وي چې خلک پرې موټر چلاتلای شي. په رښتیا هم، د فنلینډ جهیلونه د دې هېواد د زړه څپې او د طبیعت ښکلې انځور دي.

۴- انځور: کیتلهې (Kallavesi)

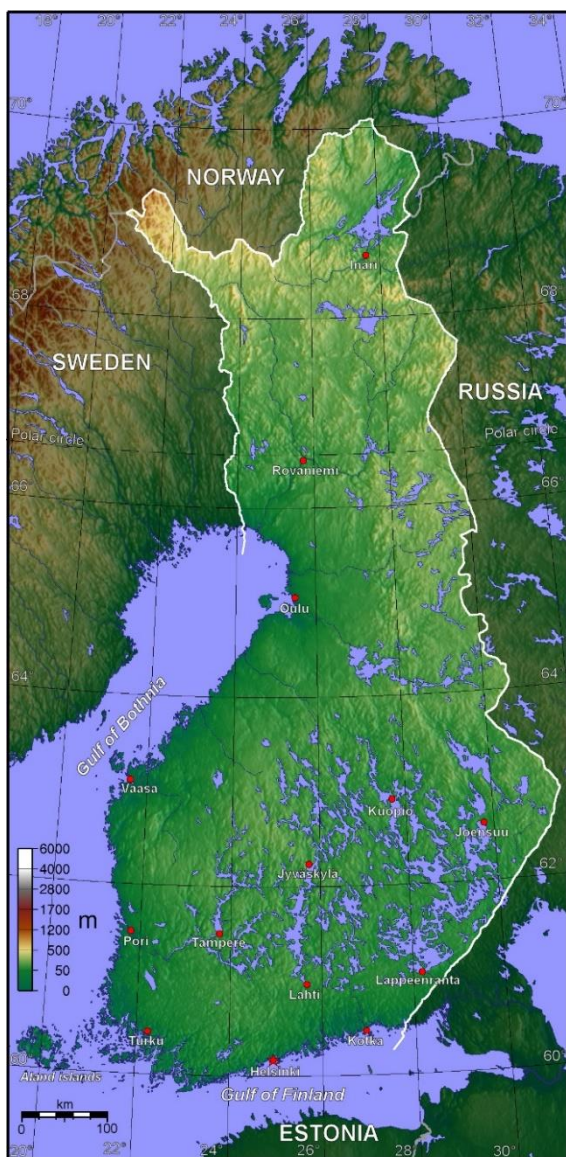
جغرافیه

فنلند د شمالي اروپا يوه پراخه سيمه ده، چې د سويډن، روسيې او ناوړې سره ګډې پولې لري. شاوخوا ۷۰٪ يې د ځنګلونو پوښښ دی، او شاوخوا ۱۸۷'۸۸۸ جھيلونه لري. بيلګه: په شمالي فنلند کې، د لاپونيا سيمه ده چې د «شمالي خراغونو» (Northern Lights) لپاره پېژندل شوې؛ دا د طبيعت د ښکلا او سياحتي ارزښت ښه مثال دی.

۵- انځور: د لاپونيا سيمه ده چې د «شمالي خراغونو» (Northern Lights) لپاره پېژندل شوې فنلند د شمالي اروپا په سکانديناوي سيمه کې پروت هېواد دی، چې له شمال څخه له ناوړې، له ختيځه روسيې، او له لويديځه له سويډن سره ګډې پولې لري. د سويل له خوا يې د بالتیک سمندر سره اوږده ساحل لري. د فنلند ټوليزه سيمه شاوخوا 338,000 مربع کيلومتره ده، چې له دې شمېرې زياتره يې ځنګلونه نيولي دي. په حقيقت کې د فنلند شاوخوا 70٪ ځمکه ځنګلونو پوښلې ده. د فنلند طبيعت ځانګړی دی: شاوخوا ۱۸۷'۸۸۸ جھيلونه او ګڼ شمير کوچني او لوی رودونه لري، چې د نړۍ د جھيلونو تر ټولو لوی شبکه جوړوي.

د فنلند شمالي برخه د لاپونيا په نوم پېژندل کېږي، چې د «شمالي خراغونو» (Northern Lights) لپاره مشهوره ده. دا سيمه د سرې هوا او اوږدو ژمي له امله د قطبي طبيعت ښه مثال وړاندې کوي.

٦- انځور: فلنډ هیواد نقشه

په فنلنډ کې ځنګلونه نه یوازې د طبیعي ښکلا لپاره مهم دي، بلکې د اقتصادي منابعو لکه لرگیو او چاپي موادو لپاره هم ارزښت لري.

د فنلنډ د اقلیم ډول عمومي توګه سره او معتدل له دی. ژمې ډېرې سرې او اوږدې وي، او دوی په معتدل له هوا سره تودېږي.

د فنلنډ د طبیعي منظرې یوه ځانګړتیا د جهیلونو او ځنګلونو ګډه منظره ده، چې د سیاحت، کب نیونې او سپورت لپاره غوره ځایونه برابروي.

د فنلنډ د جهیلونو له ډلې مشهوره جهیلونه لکه Saimaa او Inari دي، چې د هیواد د طبیعي شتمنیو مهمې برخې دي.

د سمندر ساحل په جنوب کې د هلینکي، تورکو او اوولو ښارونو سره نږدې پروت دی، چې د اقتصاد او سوداګرۍ لپاره ستر اهمیت لري.

فنلند د طبيعي شتمنيو د ساتني لپاره ځانگړي قوانين لري او د چاپيريال ساتنه يې د حکومت لومړيتوبونو کې ده

بيلگه: د لاپونيا سيمه د شمالي څراغونو لپاره ځانگړې شهرت لري، او هر کال زرگونه سيلانيان د دې نندارې ليدلو لپاره فنلند ته راځي، چې د طبيعت او فرهنگي تجربه دواړه ورکوي.

1. فنلند د شمالي اروپا په سويل او شمالي قطبي سيمه کې پروت دی.
2. د دې هيواد هوا عمومي توگه سړه او معتدله ده.
3. په ژمي کې د فنلند تودوخه ډېره ټيټه وي او واوره اکثره ځايونه پوښلي وي.
4. د شمالي فنلند په لاپونيا سيمه کې ژمي ډېر اوږده او سړه وي، او د ورځې رڼا لږه وي.
5. په دوبي کې د فنلند هوا معتدله او لږه سړه ده، د سياحت لپاره مناسبه ده.
6. د فنلند د هوا يوه ځانگړتيا د قطبي څراغونو (Northern Lights) ښکاره کېدل په شمالي سيمو کې دي.
7. د دوبي په موسم کې ځنگلونه او جهيلونه د گرمو او معتدلو ورځو له امله ښه فعالېږي.
8. د فنلند باران په ټول کال کې تقسيم شوی، خو په دوبي کې لږ لږ باران ريزش کوي.
9. د ژمي اوږدوالي او يخنۍ د طبيعي چاپيريال او د خلکو د ژوند طرز اغېز کوي.
10. فنلنديان د هوا د سړو شرايطو سره عادت شوي او په ژمي کې سپورتونه لکه سکينگ، سكي سکيتينگ او آيس هاكي کوي.

تاریخ

- فنلند تاریخ له درې مرحلو جوړ شوی دی: لومړی د سویلینې واک، بیا د روسیې واک (۱۸۰۹-۱۹۱۷)، او بیا د خپلواکې دورې څخه تر نن ورځې پورې.
- بیلگه: په ۱۹۱۷ کال د دسمبر په ۶ مه نېټه فنلند خپلواکي اعلان کړه، چې د روسیې له امپراتورۍ څخه د جلا کېدو یوه مهمه لنډه شوه.
1. د فنلند لومړني خلک د لرغوني دورې راهیسې د دې سیمې په ځنگلونو او جهيلونو کې ژوند کاوه.
  2. په ۱۲ مه پېړۍ کې فنلند د سویلین له واک لاندې راغی او د سویلین برخه شوه.
  3. د ۱۸۰۹ کال په فبروري کې فنلند د روسیې امپراتورۍ برخه شوه او د فینلینډي دوکۍ (Grand Duchy of Finland) په نوم یادیري.
  4. په ۱۸۱۲ کال کې پلازمینه د هلسینکي ښار ته انتقال شوه.
  5. د ۱۹ مې پېړۍ په نیمايي کې فنلند د خپلواکۍ لپاره لومړني سیاسي غورونه پیل کړل.
  6. د ۱۹۱۷ کال د دسمبر په ۶ مه نېټه فنلند خپلواکي اعلان کړه او له روسیې جلا شو.
  7. په ۱۹۱۸ کال کې د فنلند کورنۍ جگړه وشوه، چې د سوسیالیستانو او د حکومت د ځواکونو ترمنځ وه.
  8. په ۱۹۳۹-۱۹۴۰ کال کې د فنلند-شوروي جگړه (Winter War) ترسره شوه، چې فنلند د خپلواکۍ او سرحدونو د ساتنې لپاره جگړه وکړه.
  9. د ۱۹۴۴ کال وروسته فنلند د سرې جگړې په دوران کې د خپل بیطرف موقف وساته او د ناټو غړی نه شو.
  10. په ۱۹۹۵ کال کې فنلند د اروپا اتحاديې (EU) غړیتوب ترلاسه کړ او له هغه وخت راهیسې د اقتصادي، کلتوري او سیاسي پرمختګ په لاره روان دی.

1. کارل گوستاف ایمیل مانرهایم (Carl Gustaf Emil Mannerheim) د فنلند د ملي قهرمان په توگه پېژندل کېږي او د فنلند د پوځ مشر- او د جمهور رئیس په توگه خدمت کړی دی.

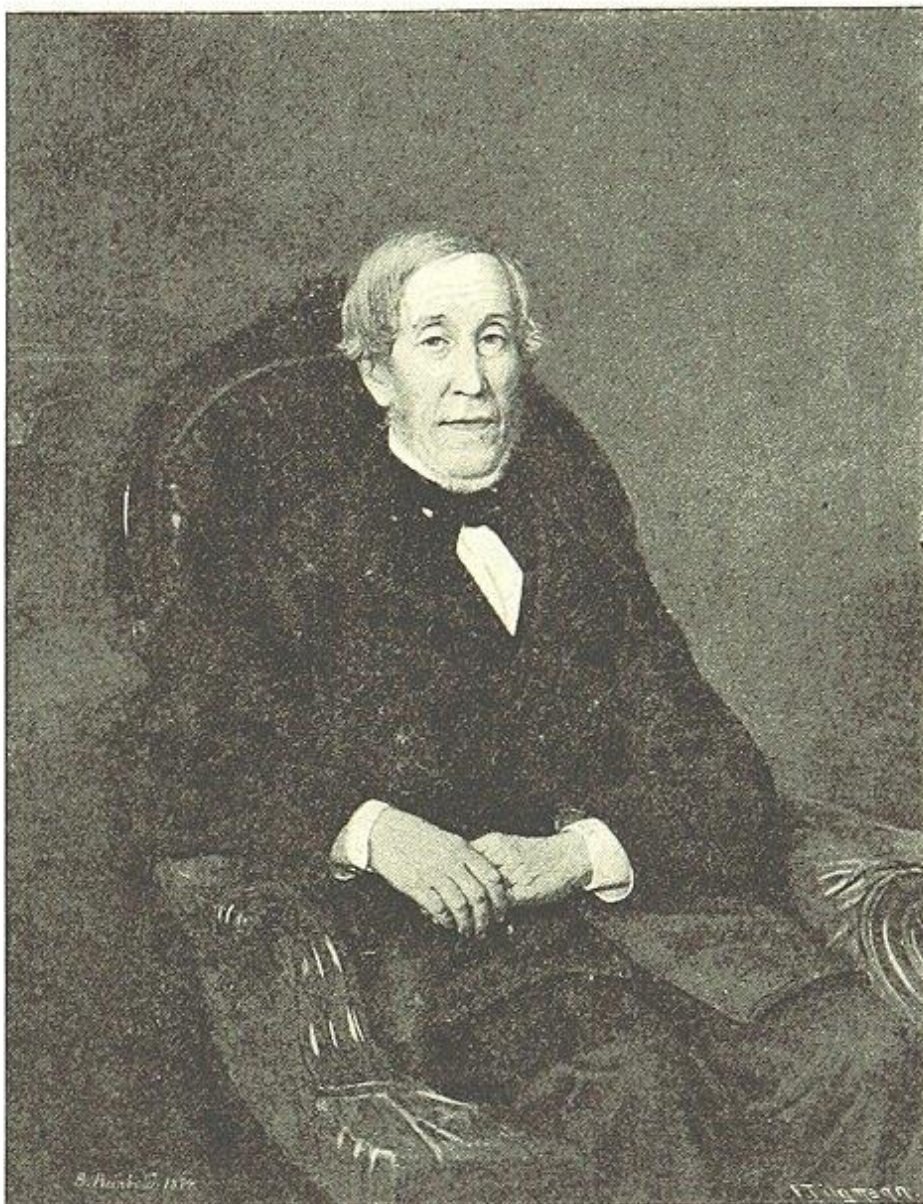

۷- انځور کارل گوستاف ایمیل مانرهایم (Carl Gustaf Emil Mannerheim) د فنلند د ملي قهرمان
2. مانرهایم د ۱۹۱۸ کال د کورنۍ جگړې پر مهال د حکومت د ځواکونو مشري کوله.
3. مارتی اوسالین (Martti Ahtisaari) د فنلند پخوانی جمهور رئیس او د نړیوال سولې لپاره نوبل جایزې ترلاسه کوونکی دی.
4. اوسالین د نړۍ په بېلابېلو شخړو کې د منځگړي په توگه مهم رول لوبولی دی.

۸- انځور :مارتی اوسالین (Martti Ahtisaari)

5. يوهان سِملو (Johan Vilhelm Snellman) د ۱۹مې پېړۍ مشهور سياستوال او مفکر و، چې د فنلنډ د ملي هويت جوړښت کې يې مهم رول درلود.

۹- انځور : يوهان سِملو (Johan Vilhelm Snellman)

6. تيو هيلری (Tarja Halonen) د فنلند لومړنی بنځینه جمهور رئیس ده، چې د بشري حقونو او ټولنيزو اصلاحاتو لپاره مشهورېږي.

۱۰- انځور: تيو هيلری (Tarja Halonen) د فنلند لومړنی بنځینه جمهور رئیس ده

7. کارل فون لین (Carl von Linné) د فنلند د ساینس په تاریخ کې اغېزمن طبیعت پېژندونکی او د نباتاتو د طبقه بندۍ بنسټګر و.
8. یوهان ریپیک (Juho Kusti Paasikivi) د فنلند جمهور رئیس و، چې د سرې جګړې په دوران کې یې د فنلند د بیطرفۍ سیاست رهبري کاوه.

۱۱- انځور: یوهان ریپیک (Juho Kusti Paasikivi)

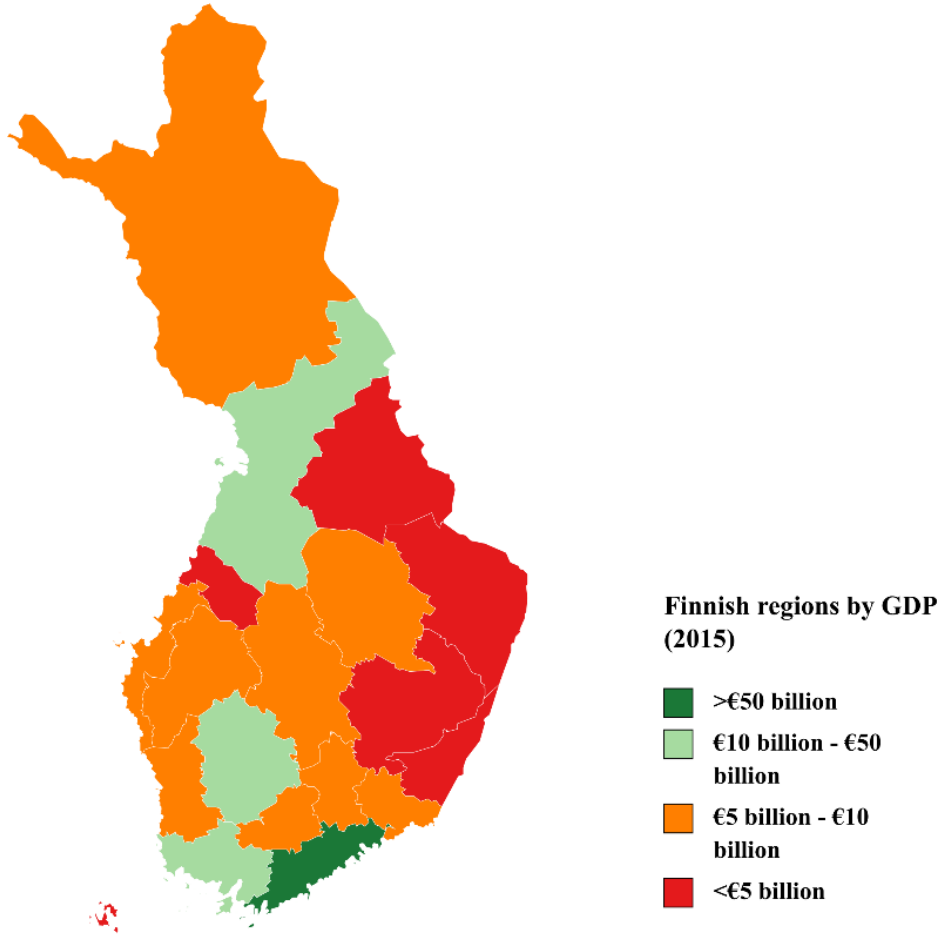
9. کایسا کیوکسی (Kaisa Kuusisto) د فنلند د ښځو د حقونو مبارزه کوله او په تعلیم او ټولنیزو اصلاحاتو کې مهمه ونډه درلوده.
10. دې شخصیتونو د فنلند د خپلواکۍ، سیاست، ټولنې، او نړیوالو اړیکو په پرمختګ کې ژور اغېز لرلی دی.

اقتصاد

فنلند اقتصاد د آزاد بازار بنسټونه لري، خو حکومت هم په ځینو برخو کې پراخ رول لري. د خدمتونو سکتور تر ټولو لویه برخه نیولې ده.

بیلګه: د لرګیو صنعت او د چاپ او کاغذ تولید په ۱۹ پېړۍ کې د فنلند د صادراتو مهمه برخه وه؛ د بېلګې په توګه: «د ۱۸۷۰ مو کلونو راهیسې څرمنې کاغذي محصولاتو صادرات زیاتې شوي»

1. فنلند یو پرمختللی او صنعتي هیواد دی، چې اقتصاد یې د خدمتونو، صنعت او ټکنالوژی پر بنسټ ولاړ دی.

۱۲- انځور: په ۲۰۱۵ م کال کې د فلینډ هیواد اقتصادي پرمختګ رانښی.

2. د هېواد د GDP لویه برخه د خدمتونو سکتور جوړوي، لکه تعلیم، روغتیا، او ټکنالوژیکي خدمات.

3. د فنلنډ مهم صادرات د برقي وسایلو، موبایلونو، لرگیو او کاغذ محصولات دي.

4. د لرگیو او چاپ صنعت د فنلنډ اقتصاد کې اوږدمهاله اهمیت لري.

5. فنلنديان د ټكنالوژۍ او نوبست په برخه كې نړيوال شهرت لري، د مثال په توگه، د نوکيا (Nokia) شرکت د موبایل ټکنالوژۍ په نړۍ كې مهم رول لوبولی دی.
6. حکومت په اقتصاد كې مستقیمه ونډه لري، د ټولنيزو خدماتو او د چاپيريال ساتنې لپاره بودیجه برابروي.
7. فنلنډ د اروپا اتحاديې غړی دی او د يورو (€) پیسو واحد کاروي.
8. د فنلنډ اقتصاد د نړيوالو سوداگريزو اړيکو له لارې پراخ شوی او د وارداتو او صادراتو توازن لري.
9. نفوس ته د ژوند کیفیت لوړ دی، او د اقتصادي پرمختگ په پایله كې ټولنيز خدمات پراخ شوي دي.
10. فنلنډ په نړيوالو رپوټونو كې د اقتصاد، نوبست، او د ژوند معيار له مخې د مخکینو هېوادونو په ډله كې شمېرل کېږي.
2. د فنلنډ تر ټولو مهم صادراتي محصولات برقي و سایل او موبایلونه دي، چې نړيوال بازار كې مشهور دي.
3. د لرگيو او د لرگيو محصولات د فنلنډ د صادراتو يوه مهمه برخه ده.

۱۳- انځور: د لرگيو او د لرگيو محصولات د فنلنډ د صادراتو يوه مهمه برخه ده.

4. فنلند د نړۍ له مخکښو کاغذ او چاپي موادو تولیدونکو هېوادونو څخه دی.
5. د ماشینونو او صنعتي وسایلو صادرات د فنلند اقتصاد پیاوړی ساتي.
6. فنلند د فلزاتو، په ځانگړې توگه د اوسپنې او فولادو ځینې محصولات هم صادر کوي.
7. د کب نیونې محصولات لکه سالمون او نور سمندري خواړه د فنلند صادراتو کې شامل دي.

- ۱۴- انځور: کب نیونې محصولات لکه سالمون راشیږي.
8. فنلند د ټکنالوژۍ په برخه کې د سافتویر او برقي تجهیزاتو صادرات زیات کړي دي.
  9. د فنلند صادرات اکثرأ د اروپایي اتحادیې هېوادونو، روسیې او آسیا ته ځي.
  10. د صادراتو وده د فنلند اقتصاد قوي کوي او د نفوس د ژوند کیفیت لوړوي

فرهنگ

فنلنډيان د مساوات، صداقت، او طبيعت سره مينه لري. د دوی فرهنگ د سويډن او روسيې له اغېزو سره گډ شوی دی، خو خپل ځانگړې ځانگړتياوې هم لري. بيلگه: د «هر سړي حق» (Everyman's rights) مفکوره په فنلنډ کې شتون لري، چې خلکو ته اجازه ورکوي تر څنگلونو، جهيلونو او طبيعي سيمو په وړيا ډول لاسرسی ولري دا د طبيعت سره د اړيکې يو ښکلی مثال دی.

1. فنلنډيان د مساوات، صداقت، او طبيعت سره مينه لري.

۱۴- انځور: د زده کړې يو ټولگي راښيي.

2. د فنلنډ ملي ادب تر ټولو مشهور اثر د Kalevala حماسي شعر دی، چې د هېواد ملي هويت ښيي.
3. فنلنډيان په موسيقي، هنر، او ډيزاين کې نړيوال شهرت لري.
4. د فنلنډ دوديز خواږه لکه لاسی ډوډی، کب، او ځنگلي مېوې خورا مشهور دي.

5. سپورتونه لکه سکینګ، آیس هاګي، او د جهیلونو سپرته د فنلنډ د خلکو له خوښو فعالیتونو څخه دي.
6. د فنلنډ «هر سړي حق» (Everyman's rights) خلکو ته اجازه ورکوي چې په ځنګلونو او جهیلونو کې وړیا ګرځېدل وکړي.
7. فنلنډیان د ټکنالوژۍ او تعلیم سره ځانګړې علاقه لري او د نړۍ په ښوونځیو او پوهنتونونو کې معیارونه لوړ دي.
8. د فنلنډ فرهنگ د سویډن او روسیې له اغېزو سره ګډ شوی، خو خپل ځانګړي دودونه هم لري.
9. د فنلنډ جشنونه لکه د ژمي د سولر د جشن (Juhannus) د خلکو د یووالي او طبیعت سره د اړیکې نښه ده.

۱۵- انځور: د د سولر د جشن (Juhannus) راښيي.

10. فنلنډیان د کتاب لوستلو او مطالعې مینه وال دي، او کتابونه په ټولنه کې لوړ ارزښت لري.

1. - Juhannus (Midsummer Festival) د دوی د لمریز انقلاب جشن دی، چې د طبیعت، رڼا او دوی د راتگ نمانځنه کوي.
2. - Vappu (May Day Celebration) د کارگرانو ورځ او د پوهنتونونو محصلینو د خوشحالی جشن، چې په ټولنه کې پراخ لمانځل کېږي.
3. قهوه څښل (Coffee Culture) فنلنډیان د نړۍ په سر کې د قهوه زیات مصرف لري، او د قهوه وقفې ورځني ژوند برخه ده.

۱۶- انځور: قهوه څښل رابښي.

4. - Sauna Culture سونا د فنلنډ ملي دود دی، د پاکوالي، آرامۍ او ټولنيزو اړیکو لپاره مهمه ده.
5. - Everyman's Rights (Jokamiehen oikeudet) هر کس حق لري چې ځنگلونو، جهيلونو او طبيعي سيمو ته لاسرسی ولري او د طبيعت څخه خوند واخلي.
6. - Yule / Joulukinnot (Christmas Traditions) د کرسمس دوديز جشنونه، د کورنۍ سره د وخت تېرول او د سوزيدونکو څراغونو نمانځنه.
7. - Viking-inspired Folklore Festivals د لرغوني فنلنډي افسانو، موسيقۍ او دوديزو لوبو نندارې.
8. - Lucia Day (December 13) د سپينې رڼا د جشن دود، چې د ژمي په اوږدو کې د رڼا نمانځنه کوي.
9. - Ice Swimming & Winter Swimming د ژمي په سپرو او واورين جهيلونو کې د لامبو دود، چې د روغتيا او زپورتيا نښه گڼل کېږي.
10. - Handicrafts & Design Traditions د لرگيو، ټوکر او نورو دوديزو هنرونو توليد او کارول د فرهنگي ميراث برخه ده.

د فنلینډ تاریخي ځایونه

فنلینډ د زړې تاریخچې، کلاگانو او کلتوري ودانیو له پلوه ډېر بډای هېواد دی. سویوملینا (Suomenlinn): یوه سمندري کلا ده چې د ۱۸ پېړۍ په منځ کې جوړه شوې او اوس د یونیسکو نړیوال میراث برخه ده.

۱۸ - انځور: سویوملینا (Suomenlinn) کلا

۲. ترکو کلا (Turku Castle): د فنلینډ تر ټولو پخوانۍ کلا ده چې د منځنیو پېړیو د شاهي ژوند ښکلی یاد ساتي.

۱۹ انځور: ترکو کلا (Turku Castle)

۳. اولافسبورگ (Olavinlinna): یوه پیاوړې ډبرینه کلا ده چې د سیالی او دفاع لپاره په ۱۴۷۵ کال کې جوړه شوه.

۲۰ انځور: اولافسبورگ (Olavinlinna):

۴. ترکو کاتدرال (Turku Cathedral): د فنلینډ تر ټولو لرغونې کلیسا ده چې د مذهبي تاریخ مهم مرکز گنل کېږي.

۲۱- انځور: ترکو کاتدرال (Turku Cathedral)

۵. هلسینکی پخوانی ښار (Old Helsinki): د ۱۹ پېړۍ ښکلي ودانۍ، زاړه بازارونه او موزیمونه لري.

۲۱- انځور: هلسینکی پخوانی ښار (Old Helsinki)

۶. راوما زوړ ښار (Old Rauma): د لرگیو کورونو یو تاریخي ښار دی چې د یونیسکو د میراث په نوملړ کې شامل دی.

۲۲- انځور: راوما زوړ ښار (Old Rauma)

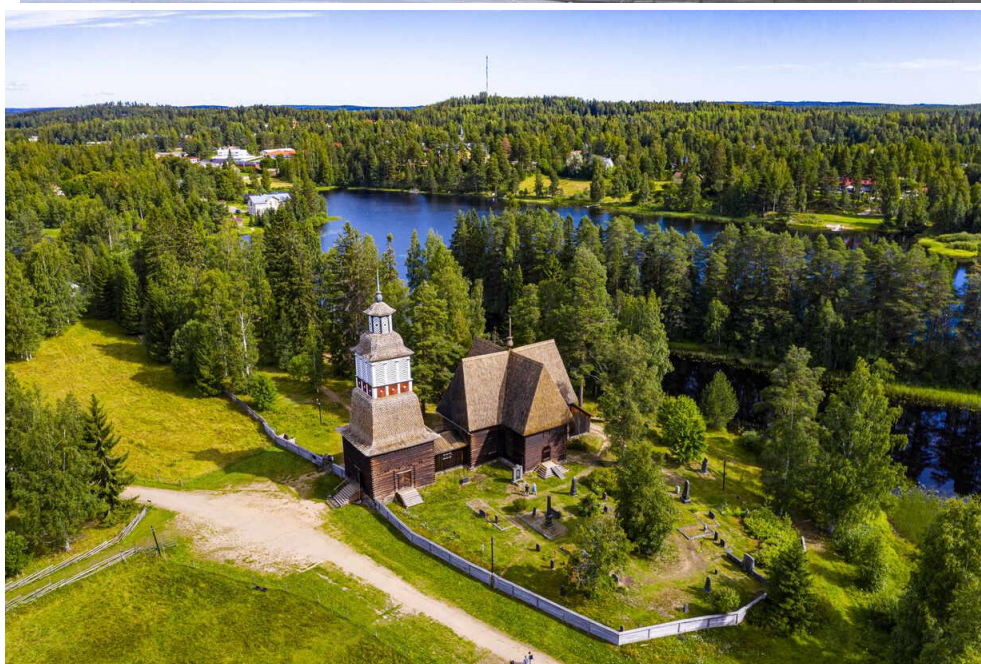
۷. پوروو زوپ بنار (Old Porvoo): د رنگینو کورونو، تنگو سرکونو او زاړه پلونو له امله د سیلانیانو زړه راښکوي.

۲۳ - انځور: پوروو زوپ بنار (Old Porvoo)

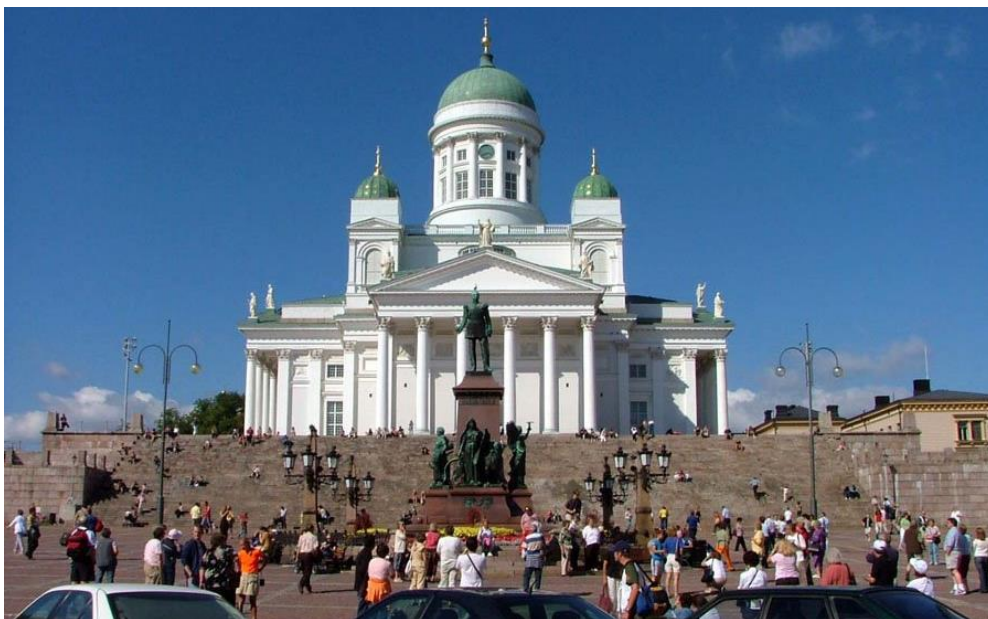
۸. پیتساری کلیسا (Petäjävesi Church): د ۱۷ پېړۍ د لرگیو له جوړو یو تاریخي کلیسا ده

چې د فنلینډ دودیز معماری نښه ده.

۲۵ - انځور: پیتساری کلیسا (Petäjävesi Church)

۹. سینیاتی چوک (Senate Square): د هلسینکی زړه دی چې د حکومت ودانۍ او د لویو مجسمو کوربه دی.

۲۶- انځور: سینیاتی چوک (Senate Square)

۱۰. تانیپری صنعتی موزیم (Tampere Industrial Museum): د فنلینډ د صنعتی انقلاب تاریخ نسیی او د پرمختگ نښه گڼل کېږي. دا لس ځایونه د فنلینډ د تاریخ، کلتور او هنري ښکلا ژوندي نښې دي.

۲۷- انځور: تانیپری صنعتی موزیم (Tampere Industrial Museum)

د فنلینډ د همکارۍ او پرمختګ کیسه د نوي تاریخ په هنداره کې

کله چې د ۲۰۰۱ کال وروسته د افغانستان د جګړې او بیارغونې نوي دوره پیل شوه، فنلینډ د نړۍ له هغو هیوادونو څخه و چې له لرې یخ شمال څخه یې د سولې تود احساس د افغانستان غرونو ته راوړ. د دوی موخه نه جګړه وه، نه قدرت، بلکې ثبات، امنیت او د افغان ولس ملاتړ. فنلینډي ځواکونه د ناټو د نړیوال امنیتي مرستندوی ځواک (ISAF) برخه شول او د افغانستان په شمالي ولایتونو، په ځانګړي ډول مزارشريف، بغلان، کندز او سمنګان کې یې د آلمان د ځواکونو تر قوماندې لاندې کار کاوه. دوی د جګړې پر ځای د بیارغونې او انسان دوستۍ لارې غوره کړې. د سړکونو د امنیت ساتنه، د ښوونځیو او روغتونونو د جوړولو ملاتړ، او د افغان سرتېرو روزنه د دوی دنده وه.

د فنلینډ پوځیان له جګړې لرې، خو له خلکو نږدې وو. هغوی به د کلیو خلکو سره د پاکو اوبو د چینو جوړولو، د ښوونځیو د بیا رغونې، او د ماشومانو د واکسین پروګرامونو کې مرسته کوله. فنلینډي ډاکټران او انجینران د خپلو پوځیانو تر څنګ د بشري مرستو په لومړۍ کړنښه ولاړ وو.

دوی د افغان پولیسو او ملي اردو روزنه وکړه، د ماینونو پاکولو پروژو ته یې تخنیکي مرسته ورکړه، او د ښځو د زده کړې او د بشري حقونو ملاتړ یې وکړ. د دوی شعار دا و:

"سوله د ټوپک له درز نه نه، بلکې د ښوونې، باور او همکارۍ له لارې راځي."

د فنلینډ لپاره دا کیسه یوازې یوه بهرنۍ ماموریت نه و، بلکې د بشري ارزښتونو د ازموینې یو تاریخي فصل و. د دوی پوځیانو زده کړل چې سوله یوازې له وسلې نه ساتل کېږي، بلکې له زړونو جوړېږي. دا تجربه د فنلینډ د پوځ او ملت لپاره دومره مهمه وه چې اوس هم یې په خپلو پوځي اکاډميو کې د "افغانستان درس" د سولې د ماموریت یوه بیلګه ګڼي.

فنلینډي ځواکونه په افغانستان کې د جګړې ډګر ته د سولې روح راوړ. دوی جګړه ونه کړه، خو د جګړې قربانیانو ته یې امید ورکړ. د دوی لاسته راوړنه دا وه چې افغانانو ته یې وښودله: کوچنی ملت هم د انسانیت په لار کې ستر رول لوبولی شي.

پایله

فنلنډ یو سوکاله او پرمختللی هېواد دی، چې جغرافیایي ځانګړتیاوې، تاریخي تحولونه، اقتصادي بنسټونه او فرهنگي ارزښتونه یې ټول یوځای د دې هېواد پېژندنې بنسټ جوړوي. د بشر-د ژوند کیفیت، طبیعي شتمنی، تعلیم او ټولنیزې مساوات د فنلنډ د پرمختګ کلیدونه دي.

1. فنلنډ د خپلو طبیعي ښکلاګانو لکه جهیلونو، ځنګلونو او شمالي خراغونو (Northern Lights) له امله د سیلانیانو لپاره مشهور دی.
2. د سیلانیانو لپاره د اقامتي چارې په هوتلونو، کورونو او د طبیعت په منځ کې د کیمپنګ ځایونو کې برابرېږي.
3. پلازمینه هلسینګې کې نړیوال هوتلونه او ریزورتونه د سیلانیانو د راحت لپاره شتون لري.
4. د لاپونیا سیمه په ځانګړي ډول د شمالي خراغونو لیدلو لپاره سیلانیانو ته ځانګړي بڼه بندي شوي ټورونه وړاندې کوي.
5. د ژمي په موسم کې د سکینګ، آیس هاکي، او د واورې لوبو لپاره ځانګړي ځایونه چمتو شوي دي.
6. د جهیلونو شاوخوا ریزورتونه د کب نیونې، کښتۍ چلولو او آرامۍ لپاره مناسب دي.
7. سیلانیان کولای شي د فنلنډ دودیز خوراکونه په رستورانونو کې تجربه کړي، لکه سالمون او لاسی ډوډۍ.
8. د سونا تجربه په هوتلونو او ریزورتونو کې د سیلانیانو لپاره یوه ځانګړې فرهنگي تجربه ده.
9. د ټولنیز او چاپیریالي اصولو له مخې، په ځنګلونو او جهیلونو کې اقامتي ځایونه د چاپیریال ساتنې سره سم جوړ شوي دي.
10. سیلانیان د فنلنډ د کلتور، طبیعت او رواجونو په اړه معلومات ترلاسه کوي، چې د سفر تجربه یې لا غني کوي.

ماخذونه

Britannica. (n.d.). Finland: Geography, history, maps & facts. Retrieved from [\[https://www.britannica.com/place/Finland\]](https://www.britannica.com/place/Finland) (<https://www.britannica.com/place/Finland>) ([britannica.com][6])

Britannica. (n.d.). Economy, trade, technology: Finland. Retrieved from [\[https://www.britannica.com/place/Finland/Economy\]](https://www.britannica.com/place/Finland/Economy) (<https://www.britannica.com/place/Finland/Economy>) ([britannica.com][3])

InfoFinland. (2024). Key facts about Finland. Retrieved from [\[https://www.infofinland.fi/en/information-about-finland/key-facts-about-finland\]](https://www.infofinland.fi/en/information-about-finland/key-facts-about-finland) (<https://www.infofinland.fi/en/information-about-finland/key-facts-about-finland>) ([Info Finland][1])

Oxford Research Encyclopedias. (2019). Modern Finnish economic history. Retrieved from [\[https://oxfordre.com/economics/display/10.1093/acrefore/9780190625979.001.0001/acrefore-9780190625979-e-678\]](https://oxfordre.com/economics/display/10.1093/acrefore/9780190625979.001.0001/acrefore-9780190625979-e-678) (<https://oxfordre.com/economics/display/10.1093/acrefore/9780190625979.001.0001/acrefore-9780190625979-e-678>) ([Oxford Research Encyclopedias][7])

Wikipedia contributors. (n.d.). Culture of Finland. In Wikipedia, The Free Encyclopedia. Retrieved from [\[https://en.wikipedia.org/wiki/Culture_of_Finland\]](https://en.wikipedia.org/wiki/Culture_of_Finland) (https://en.wikipedia.org/wiki/Culture_of_Finland) ([Wikipedia][5])

https://www.infofinland.fi/en/information-about-finland/key-facts-about-finland?utm_source=chatgpt.com "Key facts about Finland - InfoFinland"

https://finland.fi/life-society/main-outlines-of-finnish-history/?utm_source=chatgpt.com "Main outlines of Finnish history - thisisFINLAND"

https://www.britannica.com/place/Finland/Economy?utm_source=chatgpt.com "Finland - Economy, Trade, Technology | Britannica"

https://eh.net/encyclopedia/an-economic-history-of-finland/?utm_source=chatgpt.com "An Economic History of Finland - EH.net"

https://en.wikipedia.org/wiki/Culture_of_Finland?utm_source=chatgpt.com "Culture of Finland - Wikipedia"

https://www.britannica.com/place/Finland?utm_source=chatgpt.com "Finland | Geography, History, Maps, & Facts | Britannica"

https://oxfordre.com/economics/display/10.1093/acrefore/9780190625979.001.0001/acrefore-9780190625979-e-678?d=%2F10.1093%2Facrefore%2F9780190625979.001.0001%2Facrefore-9780190625979-e-678&p=emailAKUxrziBi7GaM&utm_source=chatgpt.com "Modern

Thank you for reading

Find more e-books and articles on Ketabton - your multilingual digital library.

www.ketabton.com

Ketabton - Pashto, Farsi, Arabic & English